

Inspirerande exempel från 2024

Journalintegration

Vinster med journalintegrering mellan Senior alert och Viva i Borås stad

För att nå framgång i arbetet med riskförebyggande vårdåtgärder är det viktigt med ett välfungerande samarbete mellan berörda professioner. På bilden träffas teamet på Sanderökroken, ett av våra vård- och omsorgsboenden, för att tillsammans analysera och planera åtgärder för att nå en god vård- och omsorg för brukare och patienter.

Inom vård- och äldreförvaltningen i Borås Stad har det sedan flera år tillbaka funnits en rutin för att systematiskt riskbedöma patienter med stöd av kvalitetsregistret Senior alert. Målet är att minst 90 % av patienterna ska ha en aktuell riskbedömning. Ända sedan arbetet med Senior alert påbörjades (2010) har det funnits en frustration kring den dubbeldokumentation som behövts då samma uppgifter som finns journalen även dokumenterades i Senior alert.

Under 2020 påbörjades ett nationellt arbete med att möjliggöra integration mellan journalsystem och kvalitetsregister. Syftet är att förenkla datainsamling till kvalitetsregister och begränsa eller eliminera dubbelregistrering. Borås Stad fick tidigt frågan om vi var intresserade av att tillsammans med Cambio som äger journalsystemet Viva vara "piloter" för integreringen.

Efter ett intensivt arbete från både SKR, Cambio och Borås Stad var det i maj 2023 äntligen dags att påbörja integreringen av de två första stegen i Senior alert: riskbedömningar och bakomliggande orsaker. Integreringen innebär att legitimerad personal dokumenterar riskbedömningarna och bakomliggande orsaker i patientens hälso- och sjukvårdsjournal och att man därefter öppnar upp Senior alert och väljer funktionen "Hämta från

journal". Målet är att samtliga steg i Senior alert, det vill säga även att planera och följa upp åtgärder, integreras under våren 2024.

[På SKR finns information om det arbete som pågår kring en effektivare informationsförsörjning mellan vårdinformationssystem och Nationella kvalitetsregister.](#) Kopplat till de positiva effekterna som SKR beskriver att man ska uppnå med projektet kan vi i Borås Stad konstatera att:

Effektivare registrering. Inför integrationen genomförde vi en enkät med syfte att kartlägga hur mycket tid de olika stegen tar för att dokumentera i Viva och i Senior alert. Kartläggningen visade att dubbeldokumentationen av riskbedömningar som registrerats i Senior alert under 2022 innebar ca 300 arbetstimmar för legitimerad personal. Eftersom riskbedömningen ingår i integreringen är dubbeldokumentationen nu borta.

En ökad mängd av variabler som rapporteras per patient samt ökad datakvalitet genom ökad systematik.

Vi kan redan nu se att vi har förbättrat och säkrat dokumentationen och kvalitén i journalen. Numera är samtliga fyra riskbedömningsmallar samlade i journalen och följer Senior alerts struktur.

En annan positiv effekt som SKR lyfter är ökning av andelen patienter som finns i registret. Vi har ännu inte nått den effekten. Vi kan dock konstatera att vi ligger kvar på samma höga nivå som föregående år. Orsaken till att vi ännu inte kan se en ökning av andelen patienter som finns registrerade är att det inledningsvis funnits vissa problem i överföringen av data mellan journalen och Senior alert. Dessa problem är nu lösta och andelen patienter som finns registrerade i Senior alert kommer succesivt att öka.

Hur har det förändrade arbetssättet påverkat andelen patienter som har en aktuell riskbedömning i journalen? Vi kan redan se att andelen patienter som har aktuella riskbedömningar i journalen ökar. I nuläget är det 72% av patienterna på vård- och omsorgsboende och 65% av patienterna i ordinärt boende som har aktuella riskbedömningar. Vi ser även att variationen mellan verksamheterna minskar och att vi därmed närmar oss förvaltningens verksamhetsidé om en jämlik, jämställd och likvärdig vård och omsorg.

Att använda resultat i förbättringsarbete

HALT-mätningen gav oss fingertoppskänsla

I början av 2022 gjorde Tierps kommun en satsning genom att tillsätta specialistsjuksköterskor med ansvar för kvalitetsutveckling. Betty och Sara tillträdde två av dessa tre tjänster där vi är med och leder kvalitetsarbetet, vår tredje kollega Therese är på plats igen nu efter årsskiftet. Vi arbetar i ett nära samarbete med bland annat MAS, MAR, enhetschefer och legitimerad personal för att utveckla hela Vård och omsorg och bidra till en ökad patientsäkerhet.

Under hösten 2022 var det dags för vår kommun att återuppta deltagandet i HALT efter det uppehåll vi haft under pandemin. Vår roll kring HALT var att informera berörda sjuksköterskor samt stötta upp kring planering och delta vid genomförandet.

Resultatet från HALT-mätningen analyserades tillsammans med andra faktorer som framkom när vi inhämtade data och utifrån det kunde vi upprätta en handlingsplan på varje specifikt SÄBO. Vårt resultat påvisade en högre andel trycksår och desorienterade vårdtagare men ett lägre antal vårdtagare med bekräftad infektion jämfört med rikssnittet.

En av åtgärderna i våra handlingsplaner är utbildning till all personal inom vård och omsorg kring trycksår och trycksårsförebyggande åtgärder. Även att fortsätta utveckla och kvalitetssäkra det systematiska arbetet med riskbedömningar utifrån Senior Alert för att förebygga vårdskador.

En god bit på väg i utbildningssyfte kom vi redan vid genomförandet av HALT-mätningen då omvårdnadspersonalen blev instruerad hur de skulle undersöka hudkostymen på varje patient och vad som skulle dokumenteras. Detta ökade sannolikt deras medvetenhet om risker och vilket ansvar vi alla har för att förebygga trycksår.

Vi kan alltid ha en "fingertopps-känsla" gällande aktuell kunskap hos våra medarbetare och de utmaningar som finns i vår verksamhet, HALT styrkte vår "fingertopps-känsla" och gav oss en viktig kvalitetsindikator att arbeta

utifrån. Detta har hjälpt oss i vårt fortsatta arbete mot en god patientsäkerhet, överallt och alltid.

Årets resultat ifrån HALT-mätningen ser vi fram emot att ta del av, vi hoppas på att se effekt av våra redan insatta åtgärder men ser också fram emot våren där vi kommer fortsätta att arbeta mot en nollvision i trycksår.

Ökad förståelse av statistiken gjorde arbetet lättare

På Vardagaboendet Nattsländan har vi teamträffar varje månad, vi går igenom Senior alerts riskbedömningar och åtgärder. Så gott som all personal på varje avdelning medverkar och efter träffarna har vi utsatt tid för reflektion.

Vid ett tillfälle när sjuksköterska på boendet gjorde en översyn av statistiken i Senior alert såg vi tydligt att munhälsan stack ut som en negativ trend. Boendet har kunder/brukare som behöver extra mycket stöd och motivation för att sköta sin munhälsa. Några är helt beroende av personalens hjälp.

Med hjälp av statistiken i rapporterna kunde vi jämföra med tidigare år och insåg då att det här är ett område som vi behöver jobba extra med. Det syntes mycket tydligt. Vi började med att gå igenom Oral Cares munhälsobedömningar för att få en mer djupgående insikt om läget och det bekräftade även statistiken som vi sett i Senior alert.

Nu är vi mitt uppe i ett "Munhälsolyft". Vi har haft genomgång av munhälsa för all personal och vi visar statistiken i Senior alert på våra arbetsplatsträffar. Detta har gjort att samtliga medarbetare har fått en ökad förståelse för vikten av en god munhälsa samt hur man kan använda statistik på ett kvalitetsutvecklande sätt. Försättningsvis har vi uppföljningar via vårt eget kvalitetssystem, förbättringsloggar och riskbedömningarna i Senior alert.

Kommunikation som framgångsfaktor

Gislaveds kommun såg utifrån data i Senior alert att det fanns behov av att utveckla delar i det vårdpreventiva arbetet inom vård- och omsorgsboende, vilket blev en naturlig del utifrån det nationella arbetet med patientsäkerhet.

Det har hela tiden varit tydligt att det primära syftet inte enbart är att registrera, utan att i teamet öka kunskaper kring hur vi stärker det vårdpreventiva arbetet, säger Jenny Johansson utvecklingsledare i Gislaveds kommun.

Fyra stycken kvalitetssamordnare som har direkt insyn och verkar på kommunens vård- och omsorgsboende har gått en kvalitetsutbildning för att stärka kunskaper kring kvalitet och förbättringsverktyg. Dessa har sedan tillsammans med fyra Senior alert ombud och Jenny bildat en arbetsgrupp för att planera och stärka ett omtag. Omtaget drog igång i arbetsgruppen före semestern med ett inledande samtal, därefter har gruppen träffats under hösten. Upplägget har följt en struktur som de i efterhand kunnat utvärdera som ett vinnande koncept, där ett steg i taget blir oerhört viktigt:

Tillfälle 1. Presentation kring tankar med Senior alert och vad upplever och tänker ni kring det vårdpreventiva arbetet i verksamheterna som grund för omtag. Möjligheter och utmaningar och hur möter vi dessa tillsammans?

Tillfälle 2-4. Handlingsplan – steg för steg som delats med respektive chef. Här ser vi en stor vinst och engagemang från cheferna, där kvalitetssamordnarna blir chefers förlängda arm i det vårdpreventiva arbetet för stöd och förbättringar utifrån resultat som kan ses i registret. En hjälp för struktur i arbetet där Senior alert blir ett redskap för bättre vård och hälsa.

Tillfälle 5. Planen framåt 2024 är att kartlägga och se över så att det finns Senior alert ombud i samtliga verksamheter. Att verksamheterna får träffas för att presentera sitt arbete och skapa nätverk. Arbeta med case med fokus på varför vi arbetar vårdpreventivt och på vilket sätt för att hyresgästerna ska få så bra förutsättningar som möjligt för att må bra.

Det är glädjande att se att arbetsgruppens arbete redan börjar ge effekt ute i verksamheterna, vilket bland annat beror på att kvalitetssamordnarna arbetar mer strukturerat med att förbättra olika

arbetssätt. Riskbedömningar är en del av detta arbete vilket i sin tur även ökat medvetenheten i teamet kring vårdprevention. Gislaveds kommun ser fram emot att sätta upp gemensamma mål för 2024 och är övertygade om att små förändringar ger positiva resultat.

Simulering

Scenarioträning stärker det vårdpreventiva arbetet

Kompetenscentrum (KC) i Kalmar har som uppdrag att vara en plattform för lärande och praktisk färdighetsträning genom kompetensutveckling. Intresset för simulering är stort och flera kommuner kommer till KC för att träna och stärka teamsamverkan. Kerstin Arvidsson legitimerad dietist och Camilla Ed Sjöbäck nutritionssjuksköterska, ser behovet av att utveckla nutritionsvården i länet och är två av flera instruktörer som medverkar på en dag, där Senior alerts fokusområden står på agendan.

Att stärka kunskaperna kring nutrition kan göras på flera olika sätt. Kerstin och Camilla har valt att skapa en god dynamik i grupperna och samtidigt försökt att göra lärandet till något positivt och igenkännande. Genom att själva agera i skådespel där riskbedömningsblanketten används som grund utspelas ett patientfall där deltagarna efteråt genom diskussionsfrågor steg för steg tillsammans reflekterar i lärande. Det blir ett utmärkt tillfälle för olika professioner att stärka teamsamverkan med fokus på personcentrering och relevanta omvårdnadsåtgärder utifrån risk för undernäring. Att använda sig av scenarioträning gör bland annat att kunskaperna blir lättare att komma ihåg, samtidigt som de som utövare ges möjlighet att bidra till ett aktivt lyssnande där nyfikenhet skapas utifrån den information och kunskap som lärs ut.

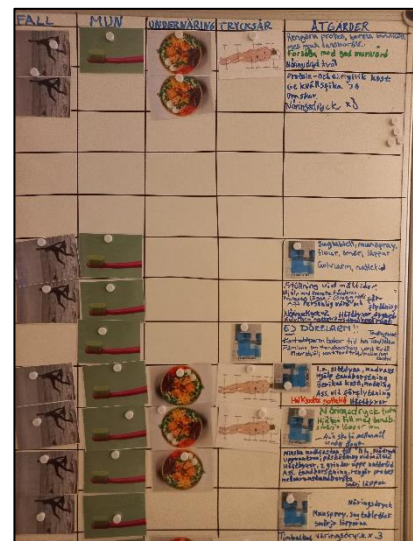
Deltagarna upplever denna typ av träning som inspirerande och spännande och att en viktig del i en god vård är att få öva i en lugn och

tillåtande miljö. På så sätt stärks kunskap, förståelse och kommunikation med den äldre personen för en god vård och hälsa.

Struktur och ledning

Omtag i Habo kommun tillsammans med projektledaren

Inom äldreomsorg och hälso- och sjukvården i Habo kommun har det sedan en tid tillbaka funnits ett pågående arbete med Senior alert men arbetet har skett mer eller mindre ostrukturerat. Registreringarna hade inget tydligt syfte eller mål och resultat var aldrig något som efterfrågades på ledningsnivå. Registret användes inte för några målsättningar eller nya förbättringsarbeten.

Det upplevdes som att Senior alert var sjuksköterskans register, rehab var aldrig inloggade i registret och undersköterskorna hade ingen kunskap om Senior alert. Riskbedömning initierades av sjuksköterskan en gång om året. De bakomliggande orsakerna eller åtgärdsplaneringen gjordes aldrig tillsammans i teamet. Inte heller gjordes det några uppföljningar i team och det planerades för ett år framåt.

Med andra ord fanns det ett stort behov av ett omtag med det förebyggande arbetssättet genom Senior alert, varpå en projektledare anställdes för att leda förbättringsarbetet på Kärrsgårdens äldreboende under september 2022 - december 2023. Syftet med projektet var att hitta hållbara arbetssätt för att tillsammans i teamet kunna arbeta förebyggande med hjälp av kvalitetsregister för brukarens bästa.

Mål:

- Arbeta förebyggande och strukturerat med kvalitetsregister.
- Samarbeta mer mellan team och professioner.
- Jobba personcentrerat och målstyrt utifrån gemensamma data.

Leder till en ökad kvalitet för våra brukare!

En arbetsgrupp tillsattes varav 7 var undersköterskor- med syfte att stärka och lyfta deras roll. Med i arbetsgruppen var också en sjuksköterska, en arbetsterapeut, en fysioterapeut och en enhetschef. Arbetsgruppen arbetade efter förbättringsmodellen, gjorde fiskbensdiagram och påverkansanalys för att analysera vad som behövde åtgärdas för att vi skulle nå våra mål.

För att kunna mäta arbetet gjordes enkäter kring teamsamverkan och det antogs en nollvision för hela äldreboendet. Nollvision för vårdskada: Ingen ska ha trycksår, ohälsa i munnen, ramla eller vara undernärdd.

Det viktigaste arbetet har skett kring strukturen för teamträffar. Arbetsgruppen insåg tidigt att grunden för teamsamverkan och Senior alert-arbetet är genom våra teamträffar. Därför har mycket fokus lagts på att ändra struktur för teamträffarna och det har skapats ett syfte kring dessa. Målet med teamträffar har varit personcentrering med brukaren i fokus och som en naturlig del av sitt eget team. Alla rutiner som skrivits har lyft delaktighet för brukaren själv.

Resultat:

- Nya roller som ombud har skapats. Undersköterskorna har fått tillgång till registret och registrerar riskbedömningarna. Undersköterskorna planerar och strukturerar det förebyggande arbetssättet och är delaktiga i åtgärdsplaneringen. Vilket har lett till en känsla av stolthet hos ombuden.
"Det känns bra att vi undersköterskor också få ta ansvar i att arbeta förebyggande, det ger mersmak och en ökad förståelse. Roligt!"
- Teamträffar oftare, vilket har skapat en bättre teamsamverkan- en "tillsammanskänsla".
- Teamsamverkan har förstärkts, vilket på sikt leder till bättre samverkan och kvalitet som gynnar brukarna/patienterna.
- Alla brukare/patienter har en stående vecka som rullar på schema och lyfts på teamträffar. Det är inte den med störst behov - det gäller för alla.
- Alla får minst 2 riskbedömningar/år - säkerställer kvalitet.
- Vid försämring i allmäntillstånd - så gör man en ny riskbedömning tillsammans i teamet.
- Åtgärdsplanering och uppföljningar görs tillsammans i teamet.
- Munhälsan har mer prioritet nu. Personalen ser munnen som en del av kroppen, vilket leder till bättre munhälsa.

- Ökad kompetens hos personalen genom utbildningar – gör att personalen reagerar snabbare på om något avviker. Man tänker direkt att det kan vara problem i munnen om någon inte vill äta. Eller att de numera skriver avvikelser på trycksår även vid grad 1. Kontakter teamet på minsta rodnad.
- Nollvision som på sikt kommer att gynna målgruppen.
- Teamträffar görs även på sommaren med rullande schema, det ges möjlighet för akuta riskbedömningar och att nyinflyttade kan få en riskbedömning direkt vid inflytt.

Planen framåt:

- Att hålla i och hålla ut!
- Att använda all "data" som numera finns i registret och starta nya förbättringsområden utifrån detta.
- Ombudsträffar 4 ggr/år med olika TEMA utifrån Senior alerts fokusområden.
- På sikt koppla på blåsdysfunktion till kvalitetsregistret.
- Ger mersmak i att fortsätta förbättra vård dokumentation, t.ex. jobba mer med andra kvalitetsregister.

Senior alert i Nässjö kommun – teamarbete och ansvarsfördelning

Den årliga kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen för 2022 vittnade om en låg följsamhet till att göra riskbedömningar enligt Senior alert i Nässjö kommuns socialförvaltning. Antalet fallavvikelser, för att nämna något, var 2153 stycken under 2022 och det finns skäl att tro att en del hade kunnat förebyggas. För att sätta strålkastaren på arbete med Senior alert påbörjades en månatlig presentation av statistiken gällande fallavvikelser och antalet unika personer med riskbedömning enligt Senior alert. Stegvis fördes denna statistik allt närmare det specifika teamet som ansvarar för området statistiken avsåg. Tidigt insåg vi att det fanns otydligheter kring vem som förväntades göra vad i det gemensamma arbetet kring riskbedömningar, bakomliggande orsaker, planering av åtgärder och uppföljning. Ett test i liten skala påbörjades på ett par särskilda boende för äldre för att se om det fick positiv effekt. Bland annat infördes Senior alert ombud som träffas regelbundet för att få mer kunskap om hur riskbedömningen ska göras samt lyfta vilka tveksamheter som kan uppstå men också med möjlighet att registrera i systemet. En beskrivning av vad alla professioner har för ansvar togs fram, kallelse går ut i god tid där det tydligt står vilka personer riskbedömning ska göras på och när den ska

vara klar. På teamträffar där alla professioner är samlade fylls åtgärder i och när uppföljning ska ske. Med detta ökade fokus på arbetet med riskbedömning kan vi se en tydlig uppgång i antalet genomförda riskbedömningar, säger Mattias Sundkvist MAR i Nässjö kommun.

Teamarbete

Kunskapsutveckling – För ökad teamsamverkan och säker vård

Falkenbergs kommun har under flera år använt sig av Senior alert men kände att det var dags för ett omtag, vilket utförts med stöd av Johanna Tryggvesson, metodutvecklare för äldreomsorgen.

I omtaget har arbetssättet ändrats från att omsorgskontakten utförde riskbedömningen, till att det nu är Senior alertombudens ansvar. Senior alerts åtgärdsplan och uppföljning är numer en självklar del av varje teamträff som hålls varje månad, vilket i sin tur stärker teamarbetet. Det har tagits fram informationsfilmer för nyanställd personal tillgängligt via utbildningsportalen som en introduktion i Senior alert och en ny utbildning för Senior alertombud. [Utbildningsmaterial har skapats som visats för all legitimerad personal och vård-och omsorgspersonal på särskilt boende.](#)

Vårdpreventivt arbete på Mälarsjukhuset

Bilden visar Malin Landin vårdledare och Camilla Berglund undersköterska/samordnare vid tavlan som används för Senior alert.

På Njuravdelningen på Mälarsjukhuset arbetar vi aktivt med Senior alert för att tidigt upptäcka

risker hos patienter, och därefter sätta in åtgärder för att förebygga trycksår, undernäring och fall.

Både undersköterskor och sjuksköterskor är delaktiga i det proaktiva arbetet med riskbedömningar. Formuläret kan fyllas i tillsammans med patient eller anhöriga. Därefter skapas en omvårdnadsplan tillsammans med sjuksköterskan. Undersköterskorna eller samordnaren brukar registrera i registret.

På njuravdelningen har vi en enkel tavla där vi sammanfattar risker samt markerar datum för uppföljningar. Tavlan finns i rapportrummet och den uppdateras kontinuerligt. Det tog lite tid att hitta ett arbetssätt som fungerar men vi är nöjda med allt förebyggande och har nu fått ökad kompetens vad det gäller omvårdnad samt mindre förekomst av vårdskador.

Vi arbetar utifrån ett omvårdnadshjul med olika område inom omvårdnad och kopplar gärna information från Senior alerts hemsida. Varje månad har ett nytt tema t ex hud och vävnad. Då tar vi fram material ang. trycksårsprevention och reflekterar över vårt arbetssätt.